

OKNO DO KRAJE

Magazín Zlínského kraje

březen 2018 | ročník XIV

Skvosty z krajských sbírek v Brně

4

Přípravy na Velikonoce

Velikonoce mají ze všech svátků nejdelší přípravné období, aneb jaké zvyky a obyčeje jsou s těmito svátky spjaty.

11

Bystřičtí truhláři uspěli v soutěži

5

S vnučkou J. A. Bati o Brazílii

9

► Chráněné bydlení pro osoby se zdravotním postižením v Uherském Hradišti (jaro 2017). Foto: Jiří Balát

ÚVODEM

Sociální služby nabízejí pomocnou ruku v nejrůznějších životních situacích

Vážení občané, považuji za prioritu vytvoření takového systému sociálních služeb, v němž bude sociální péče dostupná všem, kdo ji potřebují – nejen ve městech, ale také v malých vesnicích. Abychom zpřehlednili nabídku, vytvořili jsme mapu, která nám – zatím pro vnitřní potřebu – ukazuje, zdali jsou sociální služby rozprostřeny rovnoměrně a spravedlivě, případně kde jsou tzv. bílá místa. Toto je proces, který kontinuálně probíhá – na základě požadavků z terénu a v těsné spolupráci s obcemi.

Sociální služby zdaleka nejsou jen pobytová zařízení. Je to mnohem rozmanitější škála různých služeb, které fungují jako pomoc při zvládnutí nepříznivých situací, do nichž se dostávají jednotlivci i rodiny. Někdy bohužel bývají vnímány až jako krajní řešení, a přitom mají ohromný potenciál při včasnému využití správné služby. Je to podaná ruka pomoci, ať už v péči o seniora nebo osobu se zdravotním postižením, v zadluženosti,

v hledání východiska ze závislosti, v pomoci rodinám s dětmi v nepříznivém sociálním prostředí aj.

Vloni jsme zavedli novinku – oceňování lidí, kteří doma pečují o své blízké, případně na sebe vzali roli pěstounů. Jsou to silné životní příběhy, za nimiž stojí velmi náročná a obětavá práce. Tímto chceme zvýšit povědomí o tom, že pečovat v domácím prostředí lze i o člověka, který je imobilní, ležící. Ovšem pouze za předpokladu, že si pečující dokáže chránit vlastní síly. Proto také při hodnocení bereme v úvahu, jestli kandidát sám využívá nabídky pomoci ve smyslu prevence syndromu vyhoření.

Vzhledem ke stárnutí populace se těžiště sociálních služeb logicky přesouvá do péče o seniory. Mnozí se obávají, že když už se neovládou sami o sebe postarat, jedinou variantou je „domov důchodců“. Často se zapomíná na pestrá síť ambulantních a terénních služeb, například denních center a stacionářů, díky kterým mohou senioři zůstat v domácím

prostředí, a přitom se jim dostane potřebné péče i sociálních vztahů. Věřím, že i projekt Aktivní stárnutí, kterým Zlínský kraj podpořil kontaktní místa v okresních městech, napomůže k tomu, aby starší lidé žili co nejaktivněji a necítili se osaměle či odkázáni jen sami na sebe. V oblasti rodinné politiky jsme nově zavedli vzdělávací program na posílení rodiny, výchovy k rodičovství, vzájemných vztahů a manželství. Platí obecně: potřebuje-li člověk pomoc, musí o ni především sám stát, měl by ji umět vyhledat. Nabídka je široká: <http://www.socialnisluzbyzk.cz/> Přeji Vám pěkné předjarní a jarní dny!

*Michaela Blahová,
radní pro sociální záležitosti,
neziskový sektor a rodinnou politiku*

ZVÝŠENÍ MEZD PŘÍSPĚLO K PERSONÁLNÍ STABILIZACI

Zlínský kraj letos rozdělil mezi 85 organizací, které na území regionu poskytují 270 sociálních služeb, rekordních 1 012 750 048 korun. Je to o 244 milionů korun více než vloni. Tyto finance uvolnil stát na základě požadavku Zlínského kraje. Je to historicky nejvyšší částka, díky níž je pro rok 2018 situace v sociálních službách stabilizována,

a to i personálně. Pozitivní roli sehrál fakt, že byly zvýšeny platy a mzdy zaměstnanců v sociálních službách. „Mezi poskytovatele sociálních služeb bude rozděleno přesně 994 298 820 korun a dalších 18 451 228 korun je vyčleněno na rozvoj stávajících, případně na vznik nových služeb,“ informovala Michaela Blahová. To, co však podle ní

zůstává nadčasovým problémem, je model ročního financování. „Je to krátkodobé a sociální služby jdou každý rok do nejistoty. Systém víceletého financování by proto byl pro oblast sociálních služeb mnohem příznivější,“ dodala radní. V oblasti sociálních služeb je ve Zlínském kraji zaměstnáno přibližně sedm a půl tisíce lidí. /hm/

Skvosty z krajských sbírek jsou k vidění v Brně

Vzácné sbírky a skvosty muzeí Zlínského kraje se od druhé poloviny února prezentují v centru historického Brna.

V prostorách Dietrichsteinského paláce na Zelném trhu, které jsou součástí Moravského zemského muzea, je návštěvníci budou moci vidět až do 8. dubna.

►Výstava byla zahájena slavnostní vernisáží. Foto: archiv MZM, foto Filip Fojtík.

Zájemci si zblízka prohlédnou například petrolejovou lampu vyrobenou světoznámým výrobcem skla S. Reichem v Krásnu nad Bečvou na poč. 90. let 19. století, luxusní vázu Atel ve stylu art deco z roku 1941, výjimečný model „smyčkové židle“ rodiny Thonetů, litografie Maxe Švabinského, plastiky Vincence Makovského, Bohumila Jahody či Zdeňka Kováře a mnoho dalších artefaktů. „Při příležitosti oslav 200. výročí Moravského zemského muzea v Brně vznikl společný projekt, v jehož rámci představují paměťové kulturní instituce Zlínského kraje výběr jedinečných sbírkových předmětů, které jsou prezentovány široké veřejnosti,“ vysvětlil radní Zlínského kraje Miroslav Kašný, zodpovědný za kulturu, památkovou péči, spolupráci s církvemi, mládež a sport. Výstavu podpořil Zlínský kraj částkou 140 tisíc korun.

„Kromě samotných předmětů doplní expozici i bannery, jejichž prostřednictvím se přichozí mohou seznámit s krásami a kulturní rozmanitostí Zlínského kraje, takže jde vlastně i o jakousi pozvánku do našeho regionu před zahájením turistické sezóny,“ dodal radní Kašný. /hm/

SPORTOVEC ROKU

Podpora aktivit v oblasti tělovýchovy a sportu patří mezi priority Zlínského kraje, proto se už od roku 2002 vyhledává anketa Sportovec Zlínského kraje. Letos se tak koná XVI. ročník.

Soutěží se v těchto kategoriích: nejúspěšnější sportovec jednotlivce, nejúspěšnější sportovec jednotlivce do 18 let, nejúspěšnější handicapovaný sportovec, nejúspěšnější sportovní kolektiv, nejúspěšnější trenér, Cena fair play, Cena občanů Zlínského kraje a Cena hejtmána Zlínského kraje. Slavnostní vyhlášení se bude konat 9. dubna ve Vsetíně. V termínu 14. března až 4. dubna proběhne hlasování v rámci kategorie Cena občanů Zlínského kraje. Veškeré informace včetně nominovaných sportovců, podmínek a pravidel hlasování naleznete na webové adrese Zlínského kraje www.kr-zlinsky.cz. /red/

PĚTKRÁT NA STUPNÍCH VÍTĚZŮ, GRATULUJEME

Pět medailí, z toho dvě zlaté a tři bronzové. Taková je bilance výpravy Zlínského kraje na Hrách VIII. zimní olympiády dětí a mládeže České republiky. Na sportovištích v Pardubickém kraji hájilo na přelomu ledna a února barvy našeho regionu 84 mladých sportovců. „Chci poděkovat všem členům výpravy za úsilí i výsledky, kterých dosáhli. I když se nám tentokrát nepodařilo získat tolik medailí jako v minulých letech, důležité je, že si naši sportovci mohli okusit atmosféru olympijského klání, změřit své síly s vrstevníky

z ostatních krajů a také to, že měli možnost navázat nové kontakty nebo i přátelství,“ sdělil radní Zlínského kraje Miroslav Kašný, který má ve své gesci oblast mládeže a sportu. Pro Zlínský kraj zlaté medaile vybojovali Josef Petřek ve skicrossu (kategorie Starší chlapci) a Adam Tarabus v krasobruslení (kategorie Mladší chlapci). Dvě bronzové medaile získala Natálie Zouharová v obřím slalomu a vyřazovacím závodě (kategorie Starší dívky). Třetí bronz přidal taneční pár Tina Šáchová – Oliver Los Chovanec. /red/

Studenti z Bystřice p. Hostýnem budou reprezentovat kraj v Brně

Více než dvacet budoucích truhlářů ze Zlínského a Jihomoravského kraje přijelo do Bystřice pod Hostýnem, aby zde poměřili své síly v truhlářských dovednostech. A jak se ukázalo, bystrická nábytkářská škola má mezi svými uční skutečné talenty. Její studenti obsadili první i třetí místo a v dubnu budou Zlínský kraj reprezentovat v celostátním kole.

Regionální kolo celostátní soutěže učňů oboru truhlář uspořádala v polovině února Střední škola nábytkářská a obchodní Bystřice pod Hostýnem. Jihomoravský kraj zastupovalo osm škol a kraj Zlínský čtyři, včetně hostitelské Střední školy nábytkářské a obchodní. Každá škola vyslala po dvou žácích. Celkem tak soutěžilo 24 žáků v odborných disciplínách. Žáci od prvních okamžiků přistoupili k soutěžnímu zadání s vervou a bylo naprosto jasné, že týmy jsou skvěle připravené a konkurence je velká. Všichni měli za úkol vyrobit dětskou sedačku. Vítězem se stal Roman Vilášek, žák hostitelské školy.

Radost domácích byla o to větší, že na 3. místě stanul další žák bystrické školy Dominik Sokola. „Mám velkou radost z úspěchů žáků bystrické školy, která tím opět potvrdila svoji vysokou úroveň a profesionalitu. Kvalifikovaných a šikovných mladých truhlářů je na pracovním trhu nedostatek, proto jsme se rozhodli obor Truhlář od 1. září letošního roku zařadit do našeho programu na podporu řemesel v odborném školství. V něm u vybraných oborů vyplácíme stipendia žákům, kteří splní předem stanovené podmínky. Věříme, že to pomůže ke zvýšení zájmu žáků základních škol o tento obor,“ uvedl radní

Zlínského kraje pro školství Petr Gazdík. Druhé místo vybojoval Jan Vařeka z Integrované střední školy Slavkov u Brna. Celostátní kolo proběhne v dubnu na veletrhu Mobitex v Brně. /jv/

TŘI NOVÉ INVESTIČNÍ ZÁMĚRY V DOPRAVĚ

Tři nové investiční záměry v dopravě za téměř 60 milionů korun schválila Rada Zlínského kraje. Dojde k rekonstrukci silnice mezi zlínskou částí Vršava a sídlištěm Jižní Svahy, přestavbě mostu v Karolince a opravě úseku v obci Těšánky. Se všemi třemi stavbami by se mělo začít ještě v první polovině letošního roku. „Zatímco akce v Karolince a Těšánkách budeme financovat plně z našeho rozpočtu, případně z rozpočtu naší příspěvkové organizace Ředitelství silnic Zlínského kraje, pro rekonstrukci silnice ve Zlíně chceme využít spolufinancování z Integrovaného regionálního operačního programu,“ informoval náměstek hejtmána Zlínského kraje Pavel Botek, zodpovědný za oblast dopravy.

Silnice III/49018: Zlín, Vršava – Jižní Svahy

Tato silnice je v havarijním technickém stavu, což má dopad na bezpečnost a plynulost dopravy. Proto bude přistoupeno k rekonstrukci jejího úseku mezi sídlištěm Jižní Svahy a napojením na silnici II/490 v místní části Vršava v celkové délce 1 712 metrů. Stavební práce budou probíhat tak, aby byl zachován provoz pro auta, autobusy a vozy do 7,5 t a vozidla IZS. Doprava pro vozidla nad 7,5 t bude vedena po objízdné trase. Pouze při pokládce obrusné vrstvy bude v úseku úplná uzavírka

a doprava bude vedena po objízdné trase. Náklady: 24 milionů Kč; termín realizace: květen 2018 – prosinec 2018.

Silnice II/432: Těšánky

Předmětem investiční akce je stavební úprava silnice II/432 v úseku obce Těšánky a celková přestavba mostu před začátkem obce směrem do Zdounek. Součástí stavby bude také demolice starého mostu a výstavba nového, včetně rekonstrukce navazujících úseků silnice II/432. Během přestavby mostu bude vybudována provizorní komunikace včetně přemostění potoka. Stavební úpravy silnice budou probíhat po polovinách se zachováním provozu všech vozidel. Doprava bude řízena semaforem. Náklady: 21,8 milionu Kč; termín realizace: červen 2018 – duben 2019.

Most a silnice III/48711: Stanovnice

Jde o kompletní přestavbu mostu včetně části silnice III/48711, v místní části města Karolinky – Stanovnici. Stávající most bude odstraněn a na stejném místě bude postaven nový. Stavba bude probíhat za nepřerušovaného provozu na silnici III/48711. Doprava bude vedena po provizorní objízdné komunikaci. Náklady: 12 milionů Kč; termín realizace: duben 2018 – květen 2019. /jv/

PETICE S 13 500 PODPISY JDE DO SENÁTU

Kvůli žalobě ekologických aktivistů pozastavil soud přípravy pro realizaci výstavby dálnice D49 a D55. Na začátku února byla uspořádána petiční akce v prostorách nákupních center ve Zlíně. Během dvou dnů se na petici podepsalo 1 100 lidí. Petice ale vznikla již loni v září, lidé ji mohli podepisovat na řadě míst ve Zlínském kraji a také elektronickou formou. Celkem se tak podařilo sesbírat 13 500 podpisů. Podle Ředitelství silnic a dálnic Zlínského kraje by ještě v letošním roce mělo dojít k legislativnímu opatření realizace D49 na Slovensko. „Pokud iniciativa malé skupiny lidí nebo jednoho člověka dokáže tyto stavby úspěšně blokovat a většina mlčí, tak to rozhodně není dobře. Proto jsme velmi rádi, že se iniciativa objevila a že se podařilo sehnat dostatečný počet podpisů, aby petiční archy projednával senát na svém slyšení. Věříme, že to bude dostatečný argument k tomu, že tady je masa lidí, která ve Zlínském kraji dálnici potřebuje a která si žádá, aby její stavba proběhla, protože má pochopitelně nesmírný význam pro rozvoj zlínského regionu,“ poznamenal náměstek hejtmána Zlínského kraje Pavel Botek, zodpovědný za dopravu. /red/

krátce

TÝDEN MANŽELSTVÍ UČIL, JAK BUDOVAL VZTAH

Seminářem na téma Sebeúcta v manželství, který vedli odborní poradci Irena a Petr Smékalovi, začal 10. února tzv. Národní týden manželství ve Zlíně. Až do neděle 18. 2. nabídl zajímavé aktivity pro manžele a snoubence. Program připravil Nadační fond Credo. „Úcta je pojem, který se ze společnosti vytrácí. A přitom abychom si mohli vážít druhého, musíme si vážít především sami sebe. Jakýkoliv nástroj, který může pomoci zlepšit komunikaci mezi manželi a přispět ke snížení vysoké rozvodovosti, je významný,“ řekla při zahájení akce radní Michaela Blahová zodpovědná za sociální záležitosti, rodinnou politiku a neziskový sektor. /hm/

KDY A KDE PODAT V KRAJI DAŇOVÉ PŘÍZNÁNÍ

Vzhledem k tomu, že se blíží termín pro podání daňového příznání k dani z příjmů, zůstanou podatelny územních pracovišť finančního úřadu otevřeny déle: podatelny pracovišť ve Zlíně, Otrokovicích, Luhačovicích, Vsetíně, Valašských Kloboukách, Valašském Meziříčí, Rožnově p. R., Kroměříži, Holešově, Bystřici p. H., Uherském Hradišti a Uherském Brodu budou od 26. 3. do 29. 3. otevřeny ve všech pracovních dnech až do 17.00, v úterý 3. 4. 2018 do 18.00 (v Bystřici p. H. do 17.00). Pracovníci finanční správy budou přijímat daňová příznání a poskytovat informace pro vyplňování formulářů také v budovách městských a obecních úřadů těchto měst a obcí: Koryčany, Morkovice (14. 3.), Kelč, Zašová, Vidče, Slušovice, Slavičín, Napajedla (19. 3.), Fryšták, Vizovice, Horní Bečva (21. 3.), Bojkovice, Uherský Ostroh, Karolinka, Horní Lideč (28. 3.). Více na www.financnisprava.cz. /fs/

KRAJ POMÁHÁ BOJOVAT PROTI SUCHU

Téměř šest desítek vlastníků lesů podpořil v loňském roce Zlínský kraj ze svého dotačního programu na podporu zmírnění následků sucha v lesích celkovou částkou 3,1 milionů korun. „Jmenovitě jsme je podpořili ve snaze o zvyšování rozmanitosti a odolnosti lesních porostů, eliminaci výskytu lýkožroutů v porostech oslabených nedostatkem srážek a usměrňování odtoku srážkové vody, tak aby zůstávala v lesních porostech,“ sdělila Margita Balaščíková, radní Zlínského kraje pro životní prostředí a zemědělství. Zlínský kraj program vyhlásil i v letošním roce. Vyčlenil pro něj 10 milionů korun. /van/

ELEKTRONICKÁ VÝPŮJČKA? NYNÍ 4 500 KNIH

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně nabízí již třetím rokem službu elektronické výpůjčky – eVýpůjčky, která zpřístupňuje elektronické knihy čtenářům prostřednictvím jejich mobilních zařízení. „V nabídce eKnih je momentálně přes čtyři a půl tisíce titulů, včetně bestsellerů a dlouho rezervovaných nejžádanějších knih. Nabídka je aktualizována a doplňována, přičemž stejnou eKnihu si může vypůjčit neomezené množství uživatelů současně,“ uvádí Jan Kaňka, vedoucí útvaru odborných činností. Přehled eKnih je dostupný v katalogu knihovny, přes který je možné výpůjčku provést. Více na www.kfbz.cz. /tz/

NAPAJEDLA HOSTÍ PRESTIŽNÍ KULEČNÍKOVÝ TURNAJ

Ve dnech 23. až 25. března budou Napajedla hostit nejprestižnější kulečnickový (snooker) turnaj v České republice a na Slovensku. Turnaje se zúčastní 32 nejlepších hráčů z Česka a Slovenska, nechybí mezi nimi aktuální mistr ČR Jean-Marie Hustin, který je zakladatelem napajedelského Royal Snooker klubu. /red/

RUŠENÍ NEMOCNIC – BOUŘE VE SKLENICI VODY

Někteří kolegové mě vyzvali, abychom změny v našich nemocnicích realizovali až po komunálních volbách, které budou na podzim. Důvod je zřejmý. Kandidující politici vědí, že si voliče mohou získat buď usilovnou a soustavnou prací, nebo tím, že občany vystraší sdělením o rušení nemocnic v jejich městě. Usilovně jim pak dávají najevo, že oni tomu zabrání. Je to velmi pohodlné, protože ve skutečnosti vědí, že žádná krajská nemocnice ani porodnice se v našem kraji neruší. Jen na tom chtějí vydělat laciné politické body. Nikdo mě však nepřinutí, abych změnu systému dobrovolně zastavil, protože tato změna se odkládá už 17 let. Kvůli tomu je nemocnice Kroměříž v minusu přibližně 120 milionů korun, ale její vnitřní dluh (tzn. investice do budov a zařízení) je daleko vyšší.

Stav budov je zřejmý na první pohled. Mnohalůžkové pokoje bez sociálního zázemí neodpovídají standardům dnešní doby. Podobně nevyhovující stav je i v ostatních nemocnicích. Vše má společný důvod. Nemocnice špatně hospodařily, a proto neměly peníze na rozvoj. Zlínská nemocnice má dnes ztrátu 215 milionů korun, přesto že ji Zlínský kraj před dvěma lety zachránil účetní operací ve výši 500 milionů korun. Nemocnice Vsetín má ztrátu přibližně 92 milionů korun. Jediná nemocnice, která má dlouhodobě kladný výsledek, je Uherské Hradiště. Naším cílem je optimalizovat nemocnice tak, aby si dobře zaplatily své zdravotníky a zároveň investovaly do budov a zařízení. Krajské zdravotnictví musí být na co nejvyšší odborné úrovni. Po změně ve vedení nemocnic se nám za osm měsíců podařilo dosáhnout toho, že všechny nemocnice mají kladný výsledek hospodaření.

Změny, které čekají krajské zdravotnictví, budou popsány v návrhu koncepce rozvoje nemocnic. Ta bude diskutována s odborníky v jednotlivých nemocnicích a pak projednána 23. dubna 2018 krajským zastupitelstvem. Každý člověk v našem kraji musí mít stejnou kvalitní péči.

Jiří Čunek,
hejtman Zlínského kraje

Nikdo mě nepřinutí, abych dobrovolně zastavil změnu systému v krajských nemocnicích.

Svatý Hostýn patří mezi národní kulturní památky

Mezi národní kulturní památky České republiky se nově zařadil Svátý Hostýn. Aktuálně je tak ve Zlínském kraji 16 památek, které tvoří nejvýznamnější součást našeho kulturního bohatství.

► Svátý Hostýn patří k nejhodnotnějším památkám v zemi. Foto: Jiří Balát

„Pro Zlínský kraj je velkou ctí, že Svátý Hostýn, který jsme navrhli na prohlášení za národní kulturní památku, získal tento statut a může nově požívat nejvyšší možné ochrany a podpory státu. Je to prestižní záležitost, která může sehrát velmi pozitivní roli v pokračující obnově tohoto hojně navštěvovaného poutního místa,“ sdělil Miroslav Kašný, radní Zlínského kraje pro

kulturu, památkovou péči, spolupráci s církvemi, mládež a sport.

Jako výbornou zprávu vnímá rozhodnutí vlády také radní Zlínského kraje pro cestovní ruch Jan Pijáček. „Vzhledem ke snaze Zlínského kraje podporovat ve spolupráci s církví a řadou dalších důležitých partnerů rozvoj poutních stezek, především Evropské kulturní stezky sv. Cyrila a Metoděje,

velmi vítám to, že se Svátý Hostýn dostal mezi národní kulturní památky. Otevírají se tím nové možnosti rozvoje církevní turistiky. Považuji to za obrovské ocenění úsilí generací, které se podílely na tom, jak toto místo vypadá a jak je vnímáno. Je to nejvyšší národní certifikát zaručující státní památkovou péči, pak už je jen památka UNESCO,“ řekl. /hm/

CO JSOU NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY

V současnosti je v Ústředním seznamu kulturních památek zapsáno přes 300 staveb, areálů či movitých předmětů nebo jejich souborů.

Výčet národních kulturních památek je

velmi rozmanitý i druhově. Ačkoliv větší zastoupení mají hrady a zámky, kostely či kláštery, nechybějí ani památky lidové architektury, stavby dopravní nebo průmyslové. /red/

Národní kulturní památky ve Zlínském kraji		
Sídlo	Památka	Rok
Staré Město, Modrá, Sady	velkomoravská sídelní aglomerace	1969
Drnovice	památník odboje v Ploštině	1978
Kroměříž	areál zámku se zahradami	1995
Prostřední Bečva	areál Pustevn	1995
Rožnov pod Radhoštěm	Valašské muzeum v přírodě	1995
Osvětimany	hradisko svatého Klimenta	1999
Buchlovice	hrad Buchlov	2001
Buchlovice	zámek Buchlovice	2001
Vizovice	zámek Vizovice	2001
Velehrad	bazilika	2008
Velká Lhota	evangelický kostel	2008
Střílky	hřbitov	2010
Velké Karlovice	fojtství	2010
Bařice-Velké Těšany	větrný mlýn	2014
Jasenná	Mikuláštkovo fojtství	2014
Chvalčov	Svatý Hostýn	2018

DALŠÍ KATEGORIE PAMÁTEK

Památky s celosvětovým významem figurují na Seznamu památek UNESCO. Od 90. let 20. století přibývají na tento seznam nejhodnotnější památky České republiky. Ve Zlínském kraji jde o zahrady a zámek v Kroměříži (1998). Kromě toho ještě existuje statut kulturní památka. Ty vyhláší ministerstvo kultury. Na seznamu je na 40 000 novitostí a asi 49 000 movitých předmětů. /npu/

JAK POMÁHÁ ZLÍNSKÝ KRAJ

Zlínský kraj se pomoci s obnovou a udržováním památek věnuje dlouhodobě, například prostřednictvím dotačního programu, z něhož jsou hrazeny restaurace nejen kulturních památek, ale i cenných objektů místního významu. V letošním roce se počítá s celkovou částkou šest milionů korun. Specifickou a v mezikrajském srovnání netradiční pomocí se zachováním kulturního dědictví je soutěž Lidová stavba roku Zlínského kraje, která je vyhlášována od roku 2008. Majitelé staveb, ať už jde o památky či objekty s místním významem, mohou za příkladnou obnovu získat finanční dar. /red/

K učitelství ji to vždycky táhlo

Lucie Bakalová z Gymnázia Ladislava Jaroše Holešov se za Zlínský kraj stala vítězkou 25. ročníku ankety o nejoblíbenějšího učitele České republiky Zlatý Ámos. Pedagogové byli představeni i svými žáky originálními prezentacemi a scénkami. Slavnostní korunovace nového Zlatého Ámose bude spojena s oslavou Dne učitelů 24. března v Praze.

Vsetínská interna roste

Téměř dvousetmilionová investice roste v areálu Vsetínské nemocnice. Havarijní stav staré interny nahradí moderní pavilon. Bude zde umístěno interní a neurologické oddělení, především pak lůžkový fond včetně intenzivní péče a základních ambulancí. Stavba je pod stálým drobnohledem hejtmana Jiřího Čunka.

Hejtmán ocenil dárců kostní dřevě

Čtyři muži, vedení v registru dárců kostní dřevě, loni absolvovali odběr a zachránili lidské životy. Hejtmán Jiří Čunek jim za to poděkoval a ocenil je záslužnou medailí II. stupně. Byli to Pavel Horák ze Žlutav, Ondřej Šuráň ze Slavičína, Vít Fojtík z Uherského Brodu a Tomáš Kohout z Valašského Meziříčí.

Podnikatel roku

Podnikatelem roku 2017 ve Zlínském kraji je Stanislav Martinec, majitel vizovické společnosti KOMA MODULAR s.r.o., která je předním výrobcem a dodavatelem modulárních budov. V roce 2015 se zviditelnila dodávkou českého modulárního pavilonu na EXPO 2015, který dostal bronzovou medaili za architekturu.

Kde jinde než na zámku se učit o etiketě?

Hned dva speciální programy pro studenty a žáky připravil letos zámek Lešná v areálu ZOO Zlín. Pro předškoláky a děti základní školy je určen program „Zámecké prohlídky s malým badatelem Josífkem“. Děti se seznámí nejen s životem hraběcí rodiny, ale také s jedinečnými historickými exponáty. Druhou novinkou letošní sezony jsou „Prohlídky s výukou etikety“. Během nich děti a studenti zjistí, zda je společensky významnější muž, nebo žena, vyzkouší si formální stolování v zámecké jídelně, v obřadní síni si mohou natrénovat svatební obřad. Osvojí si základy květomluvy a ti starší se naučí vázat kravatu. Na konci prohlídek dostanou žáci pracovní listy s úkoly a spoustou zajímavých informací. Více informací najdete na www.zoozlin.eu nebo volejte na tel. 577 577 110. /sd/

Můj dědeček se nikdy nevzdával

Dolores Ljiljana Bata Arambasic, vnučka Jana Antonína Bati, jezdí do České republiky asi nejčastěji z jeho potomků. Není divu, přestože se narodila a žije v Brazílii, mluví výborně česky a s dědečkem strávila hodně času. Když v roce 1965 v Brazílii zemřel, bylo jí sedmáct let.

Jaký měl vlastně Jan Antonín Baťa vztah k vám dětem?

Na všechny svoje vnuky si vždycky udělal čas. Byl velmi srdečný, ale zároveň přísný. S kluky hrál fotbal a holky učil lepit fotografie (smích). Dědeček rád fotil a měl spoustu alb, když například viděl, že nic neděláme, dostaly jsme za úkol lepit fotografie do alba. Dohlížel potom na úhlednost – aby fotky nebyly nalepeny křivě a album vypadalo hezky.

Uvařil někdy dědeček nějaké jídlo?

To si bohužel nepamatuji. Ale znám historiky z Bataypora (jedno z měst, která JAB v Brazílii založil – pozn. red.), kdy například zůstal na oběd u Trachtů a manželka Jindřicha Trachty, baťovce, který byl spolupracovníkem dědečka, začala vařit. Sedl si k ní a pomáhal loupat cibuli a brambory. Ona se prý tehdy úplně vyděsila, říkala mu: „Proboha, pane Baťo, vy přece nemůžete loupat brambory!“ Ale on se jen usmál s tím, že umí skvěle loupat a klidně to udělá. Nebál se žádné práce a nikdy nebyl nafoukaný člověk.

Začátky v Brazílii musely být těžké...

Byly těžké, ale dědeček se nikdy nevzdával. Vždycky měl plán a hned se pustil do práce. Pamatuji si, jak jsem se ho jednou zeptala v těch nejtěžších časech, co bude dělat. A on mi řekl: „Víš, cérko, já mám tři sta tisíc hektarů a ani krejcar v kapse.“ Myslíte, že se hroutil? Ale kdepak. Začal studovat, plánovat a pustil se do práce. A tak vznikla postupně ve vnitrozemí Brazílie čtyři města – Batatuba, Bataypora, Bataguassu a Mariapolis. Dnes v nich žije celkem téměř sto tisíc obyvatel. Pro rodinu však bylo nejtěžší smířit se s nespravedlností, která se Janu Antonínovi stala v tehdejší Československu a potom i v USA. Já jsem byla malá, jeho děti si ale trauma nesly až do konce života. On však nejvíce – zabil ho osmý srdeční záchvat. Na samotný život v Brazílii si rodina vůbec nestěžovala. Nikdy. Děvčata musela třeba nosit kýbly vody na hlavě a dělat, co bylo potřeba. Do toho se řešili hadi, škorpióni a jiná havěť z tropů. Jednoduché to rozhodně nebylo.

Jaké máte vzpomínky na dědečka?

Nejhezčí vzpomínky mám na Vánoce. Sešla se celá rodina, všichni byli pohromadě, dě-

deček byl šťastný a my také. Zpívali jsme koledy a bylo to moc fajn. Na dědečka mám asi nejvíce vzpomínek, jako jediná z vnuků jsem vyrostla v Batatubě a viděla jsem ho častěji, díky tomu také umím docela dobře česky. Můj tatínek byl Srb, u nás doma se mluvilo česky, srbsky a portugalsky. Dědeček připomínal i ostatním z rodiny, ať mluví na děti česky, ale nebylo to jednoduché, čeština se pomalu vytrácela. I proto se v Bataypora snažíme organizovat přes české ministerstvo zahraničí, které nám sem pravidelně posílá učitelku, lekce češtiny. Představte si, češtinu se učí i ryzí Brazilci a zdá se, že je to baví! (smích)

Je v Brazílii velká česká menšina?

Češi jsou po celé Brazílii. Kromě baťovců také hodně uprchlíků a jejich potomků. Někteří z nich se dlouho báli říct, že jsou Češi. Nejdříve kvůli fašistům a pak kvůli komunistům. Můj kamarád Evandro Trachta, vnuk baťovce Jindřicha Trachty, kdysi vzal telefonní seznam a hledal česká jména. Když někoho našel, zavolal mu. Byl to takový bláznivý nápad, nakonec velmi zajímavý. Našel totiž spoustu lidí. Zvláštní bylo, že se báli i po letech, chtěli mít klid. Takhle jsme například objevili Čecha, profesora na univerzitě, který dělal velmi zajímavé

výzkumy. Evandro ho kontaktoval a při první návštěvě řekl: „To je skvělé, vy jste Čech stejně jako můj dědeček.“ Ale pan profesor opatrně opáčil, že je Němec. Měl pořád ještě strach. Nakonec se skamarádili.

Jak vnímáte Zlínský kraj a jeho obyvatele?

Lidé ve Zlínském kraji jsou skvělí. Navíc ve Zlíně kdysi všechno začalo. A před lety znovu, tentokrát ohledně spravedlnosti pro Jana Antonína Baťu. Přiznám se, že se tady cítím úplně jako doma. Moje čeština není dokonalá, kdybych mluvila česky jako portugalsky, řekla bych ještě mnohem více. Ale teď jen řeknu, že vás mám moc ráda.

Kdy jste vůbec byla v České republice a Zlíně poprvé?

To si pamatuji velmi přesně. V roce 1982 jsem jela do Itálie na právníký kongres. A tam mě moji kolegové začali přemlouvat, ať se vypravíme na výlet do Prahy. Potřebovali jsme víza, a tak jsme si je šli na českou ambasádu vyřídit. Rovnou jsem jim řekla, že jsem Baťová a jestli to nebude problém. Problém to byl velký, zdálo se, že do Prahy nepojedeme. Nakonec ale prezident naší asociace právníků, v Brazílii velmi vysoce postavený člověk, udělal na českém velvyslanectví trochu rozruch a vízum jsem dostala.

Jaké jste tehdy měla pocity?

V Praze jsme šli na Pražský hrad, a jak jsme se dívali dolů na Prahu, začala jsem strašně plakat. Kolegové se na mě rozpačitě dívali a já nemohla přestat. Nevím přesně, co to bylo, ale přepadl mě tam strašný stesk a podivný pocit – tehdy jsem to nechápala. Dnes už vím, že česká část ve mně našla to, o čem jsem v Brazílii jenom slyšela a snila. Nakonec jsme se dostali i do Zlína, tehdy Gottwaldova. Přijeli jsme zrovna v momentě, kdy lidé vycházeli z naší fabriky. A já je s úžasem pozorovala, byla v nich zvláštní energie, říkala jsem si, že baťovský duch tady ještě nevymizel. Když jsem se vrátila domů a řekla rodině, že jsem navštívila Československo, byli v šoku a maminka mi strašně vynadala. Po tom všem, co se stalo dědečkovi, měli z návštěvy jejich rodné země obrovský strach. Po roce 1989 moje maminka svou vlast navštívila ještě několikrát, stejně jako další členové naší rodiny. A já se tady vracím moc ráda – co nejčastěji to jde. Letos se těším na všechny akce v kraji spojené se 120. výročím narození mého dědečka.

Dana Lipovská

co jste možná nevěděli...

František Rybka a Bohuslav Martinů

(dokončení)

Přátelství babického rodáka varhaníka a violoncellisty Františka Rybky a vynikajícího světového skladatele Bohuslava Martinů bylo hluboké, dlouhodobé a velice silné. Možná to bylo dáno i okolnostmi, za kterých byla formována osobnost B. Martinů.

Byl to jeho vztah k lidové písni. Svědčí o tom třeba záznam veršovánky, kterou mu vepsala jeho sestra do pamětní knihy: „Žádný národ světa, kdekoli jej vyhledáš, nemá tolik krásných písní jako zpěvný národ náš.“

Mladý, nadaný skladatel Martinů dostává jednu z prvních příležitostí. Hudbu k filmu Slovácké tance a obyčeje. Film je točen v Uh. Hradišti a u Sv. Antonínka. Zde patrně také vzniká trvalý vztah B. Martinů k našemu kraji. Časté návštěvy Luhačovic tento vztah jenom umocňují. Orientace na lidové umění se projevuje později i v jeho tvorbě.

V této době (dvacátá léta 20. století) se F. Rybka již prosazuje ve Spojených státech. Nejen jako varhaník, ale i jako výborný cellista. Občas zajíždí do Evropy a objevuje se i v Babičích, Kudlovicích a Halenkovicích. Dojíždí za rodinou, zejména za bratrem do Babic. I pro B. Martinů je Amerika lákavá, zajímá se o jazz a jeho kolébku Spojené státy.

Dlouhý seznam přátel

Umocňuje to i jeho přátelství s Jaroslavem Ježkem a později i s dalšími světoběžníky z uměleckého světa. Seznamuje se s klavírním virtuosem Rudolfem Firkušným, rodákem z Napajedel, s Rafealem Kubelíkem, Masarykovou rodinou. Ti všichni patří i do okruhu přátel F. Rybky. Poprvé se F. Rybka a B. Martinů setkávají pravděpodobně v roce 1925, kdy působil Mar-

tinů v Paříži. Když se Martinů objevil počátkem druhé světové války v Americe, jejich přátelství se upevnilo. Rybkovi bydleli již na Long Islandu, třicet minut jízdy metrem od Manhattanu. Jedno z prvních setkání popisuje syn F. Rybky, Boris: „Koncem května 1941 jsem se poprvé setkal s Martinů. Bylo krásné odpoledne, sluníčko vesele svítilo a jablko i kdoule kvetly v naší zahradě za domem. Bylo to velmi zajímavé setkat se s Martinů, mohl jsem si procvičit francouzštinu. Po chvíli mě otec vyzval, abych zahrál něco na klavír. Hrál jsem Rachmaninovo „Preludium“.“ Boris Rybka byl sám velmi talentovaný hudebník, výborný klavírista.

Přátelský a vždy dobře naladěný F. Rybka byl protipólem záduchového Martinů. Dovedl věci zorganizovat, zařídil, byl nezištný a vstřícný. Zařizuje Martinů i první bydlení, v newyorském předměstí Jamaica. Martinů brzy vycítí, že získává ve Františkovi důvěrníka a přítele na celý život. Vděčný Martinů věnuje Doris Rybkové, manželce Františka, k narozeninám klavírní skladbu Dumka. Potom se Martinů pouští do další, již náročnější kompozice. Sonátu pro violoncello a klavír č. 2 věnuje jako důkaz oddaného přátelství F. Rybkovi. Však ji poprvé hráli u Rybků. Veřejnou premiéru měla s velkým úspěchem v listopadu 1941 v New Yorku.

► V popředí František Rybka s manžely Bakalovými v rodišti B. Martinů (Polička) Foto: archiv

Srdečný vztah oba udržují i s vdovou po J. Ježkovi Frances Ježkovou, rodačkou z Tupes. Ta se později s rodinou Rybkovou objevuje i v Babičích u M. Rybkové-Hanákové, neteře F. Rybky. Rybka a Martinů spolu často tráví dovolenou. Praktický a usměvavý Rybka ji organizuje, zajišťuje, dělá veškerý servis a dovolená je vždy obohacena jejich přátelství. Putují spolu po Itálii a Rakousku. Vzpomínají, jak spolu rybařili a meditovali u potoka v Keen Halley, ve státě New York. Jak spolu hrávali šachy. Dokonce i rekonvalescenci, po vážném úrazu Martinů (spadl z terasy), trávili spolu na americkém venkově. Projíždí spolu Kanadu, kde je Martinů hostem kanadského rozhlasu. B. Rybka dokládá i některé úsměvné peripetie, které občas způsobil do hudby ponořený Martinů. Často večer vycházel na procházky po okolí Jamaica Estates, kde bydleli. Zahlobán do komponování mnohdy zabloudil a nevěděl si rady. To potom zvonil u Rybků telefon s prosbou o záchranu. O jejich neobyčejném vztahu svědčí i rozsáhlá korespondence. Martinů se Rybkovi jako jedinému svěřoval i s intimnostmi svého života. „Měl jsem Františka rád pro jeho veselou povahu a pro jeho zpěv lidových písní.“ Však také spolu za doprovodu klavíru některé nahráli v rádiu. Možná stojí za připomenutí, že velké přátelství pojilo F. Rybku s dalším hudebním skladatelem, spo-

lužákem Břetislavem Bakalou, rodákem z Fryštáku. Oba byli nejmilejšími žáky Leoše Janáčka.

Snahu o návrat ut'al Únor

F. Rybka i B. Martinů nikdy neztratili vztah ke své zemi. Martinů hodně usiloval o návrat zpět. Po roce 1948 to však už nebylo možné. F. Rybka se stal v Americe významným violoncellistou a stále provozoval i praxi varhaníka. Často zajížděl do Evropy, do Prahy, ale především do Babic. I třetí generace Rybkovy rodiny se objevovala příležitostně v Babičích. Fotografování ve slováckém kroji patřilo k častým rituálům v domě u Hanáků. Již zmiňovaný syn Boris je výborným muzikantem, přijíždějí i syn Jakub – kardiochirurg, dcera Marie – středoškolská profesorka. Rodina Rybkova se po těžkých začátcích dokázala prosadit i v Americe.

František Rybka, chlapec z obyčejných vesnických poměrů, se díky talentu, píli a houževnatosti stal uznávaným hudebníkem nejen v Americe. Těšil se velké vážnosti mezi významnými osobnostmi kultury, politiky a veřejného života první poloviny dvacátého století. Přestože se stal světoobčanem a pohyboval se po celé Americe a Evropě, nikdy nezapomněl na svůj původ, na svůj rodný kraj, a především na svoji širší rodinu. Proto je vzpomínka na tohoto babického rodáka o to cennější.

Jiří Severin

Síla postního a velikonočního času

... A byly Velikonoce, zvony už nezněly do bílého rána, a všude v příbytcích všech zněla zpráva, že nastaly nejsnivější svátky v roce, které snad Bůh sám vyvolil ke svému vykoupení v dobu, kdy je duše nejčistší, mysl nejprístupnější a srdce pravdě nejbližší. Příroda sama čeká na slavnou chvíli, aby všem živým tvorům znovu otevřela poklady nebe i země...

Popeleční (Škaredou) středou nastal půst končící o Velikonocích. Lidé se sešli v kostele při mši, kdy všem kněz udělil na čelo ve znamení kříže tzv. popelec, z popela jívných kočiček jako připomínku toho, že člověk není sebestředný, je prach a v prach se obrátí.

Nastalo období předvelikonočního zastavení a ztišení. Od tohoto dne až do Gloria na Bílou sobotu jsou obrazy na hlavním oltáři zakryty fialovým plátnem. Držel se půst tím, že se nejedlo maso, neveselilo se, nepopíjelo, nekouřilo, aby si tělo odpočinulo. Ženy vyměnily světlé a barevné šátky či fěrtůšky za tmavé. Všichni se připravovali na Velikonoce, nejvýznamnější svátek křesťanské církve, spojený s památkou umučení a vzkříšení Krista.

Pro mnohé z nás však zůstává smysl svátků jara s velikonočním tajemstvím skryt nebo stojí ve stínu Vánoc, které jsou dominantou roku.

Ve velikonočním období se stále odrážejí střípky starých předkřesťanských svátků, kte-

ré vždy symbolizovaly končící vládu zimy. S tímto časem souvisí počátek zemědělského roku s řadou zvyků a obřadů s původním smyslem – zajištěním úrody, zdraví a prospěchu mezi lidmi a v hospodářství.

Velikonoce jsou svátkem pohyblivým. Vychází ze zásady slavit je po první jarní rovnodennosti (po 21. březnu), a to v neděli po prvním úplňku. Případně-li úplněk na neděli, konají se po následující neděli. Velikonoční neděle tak může být v období mezi 22. březnem a 25. dubnem. Velikonoce mají ze všech svátků nejdelší přípravné období. Začíná Květnou nedělí a vrcholí tzv. třídenním, Zeleným čtvrtkem, Velkým pátkem a Bílou sobotou se slavností Vzkříšení.

Smrtná neděle, ptám sa já tebe, gdes dala klúče, klúče od nebe? Smrtnka sa nám utopila, aby děti nedávila.

O Smrtné neděli, 14 dní před Velikonocemi, dodnes děti vynášejí figuríny ženy či muže (mařeny, moreny, smrti či ma-

ráka), symbol zimy, nemoci a nepohody. Byly utopeny nebo upáleny s vírou, že se tím urychlí příchod jara. Právě voda, oheň nebo ratolesti měly v podvědomí lidí magickou ochrannou a blahonosnou sílu. Když děvčata v minulosti hodila mařenu do vody, chlapi běželi po břehu, vytáhli z vody torzo symbolu, který pak pověsili na vrchol vysokého stromu v obci, kde visel až do léta.

Hej, smrtičko ze vsi, nové léto do vsi, aby tráva růstla, tráva zelená, a v ní vykvétala růža červená...

O Květné (Beránkové, Palmové) neděli se přinášejí do kostela světit kočičky. Jde o připomenutí slavného vjezdu Ježíše do Jeruzaléma na oslátku, kdy mu lidé na cestu házeli zelené ratolesti. Dříve se světily i lískové, jasanové, březové či vrbové ratolesti. Vdavkuchtivé dívky např. zavěšovaly na májky věnečky, aby se jim do roka pod nohy připlteli ženich. Hospodáři do osetého pole zastrkovali zkřížené větvičky jívy, aby byla hojná úroda. Před prvním oráním pokropili pluh i sebe svěcenou vodou, vyoralí první brázdu a na třech místech pro zajištění dobré úrody udělali kříž. Dobytek pokropili svěcenou vodou a potřeli česnekem, aby byl silný. Touto nedělí začínal velikonoční týden, týden příprav k svátkům a úklidu v domácnostech. Lidé mysleli i na své zdraví. Kdo prý spolkl jednu až tři posvěcené kočičky, nebolelo jej celý rok

v krku, kdo si jimi potřel oči, neměl prý problémy s očima.

Kočičky, kočičky, bez bolestí očičky

Vlastní Velikonoce začínají Květnou nedělí, která zahajuje **Pašijový týden**, poslední týden čtyřicetidenního půstu. O Květné neděli začíná oslava Svatého týdne průvodem, který naznačuje, že následujeme Pána na jeho cestě utrpení a účastníme se jeho kříže, abychom dostali také podíl na jeho vzkříšení a na jeho životě. V některých regionech se udržuje pojmenování následujících dnů jako Modré pondělí, Šedivé úterý a Sazometná (Škaredá) středa, kdy se především uklízelo, vymetaly se saze z komínů a smýčilo se v domech. Škaredá také proto, že se Jidáš škaredil (žaloval) na Krista.

O Zeleném čtvrtku zase ženy před východem slunce tloukly cepem kolem domu o zem, vyháňaly tak z příbytku i stodol myši, ale také krtky ze sadů a luk. Posvěceným prutem šlehaly v obydlí po podlaze i po peřinách, aby vyhnaly blechy, šváby a veškerou havěť.

Téměř ve všech obcích chodí chlapi na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu klepat, K hrkání používají dřevěné klepače, hrkače, řetačky, repotáče. Na Zelený čtvrtek lidé jedí něco zeleného, aby byli po celý rok zdraví. Zdraví zajišťuje i velkopáteční omývání v tekoucí vodě. S očistou souvisí i zvyk mít na sobě něco nového na sobotní Vzkříšení.

*Teč, voděnko čistá,
jsi od Pána Krista.
Očistuj břehy, kamení,
očisti mé hříšné stvoření.*

Za nejtíší den v roce je považován **Velký pátek**. Podle lidové víry je dnem nadpřirozených sil dobrých i zlých. Doma bylo po celý den smutno a chmurno, nemluvalo se. Dodnes někde přetrvává zvyk ranního umývání v tekoucí vodě, držel se přísný půst od masa, nesmělo se pít mléko, nejedla se vajíčka. Kuřáci nekořili. Nesmělo se hýbat se zemí, v níž ležel Kristus. V půstu se nekonaly taneční zábavy.

Bílá sobota představuje vrchol Svatého týdne a celého liturgického roku. Slavnostní bohoslužba bývá obvykle v pozdějších hodinách a je spojena s řadou specifik. Zahajována je před kostelem, kde se světlí oheň a paškála, velká velikonoční svíce s typickými symboly – křížem a pěti trny – ranami Kristovými. Zmrtvýchvstání, lidově zvané Vzkří-

šení, je spojeno se symbolikou světla, se zapalováním svíček v rukách věřících od paškálu. Ticho střídá zvonění a hra varhan, myšlenka Kristova kříže a smrti vrcholí znamením jeho Zmrtvýchvstání.

Při Vzkříšení se představovala celá obec. Bylo samozřejmostí, že si lidé museli obléci něco nového. Děti dostávaly od rodičů či kmostrů drobné dárky. Ke svcení ohně se připojily lidové obyčeje opalování dřeva, kdy se uhlíky z posvěceného ohně používaly ke značení křížků na lipová polínka. Ta se dávala do pole, aby přinesla hojnou úrodu a chránila pole před pohromami a neúrodou. Uhlíky se dávaly za krovky jako ochrana proti blesku, házely se do studny jako prosba za zdravou vodu. Dlouho se dodržoval zvyk třást stromy v zahradě ve chvíli, kdy se rozezněly zvony po Gloria o Bílé sobotě, aby vydaly hojnost plodů.

V neděli na **Boží hod velikonoční** přinášejí lidé do kostela světit

pokrmu, které u oběda mezi sebou rovně dělí, aby měli po celý rok štědrou ruku, jako výraz svornosti a zdraví v rodinném kruhu. Zbytky pokrmů i skořápky dávali drůbeži k větší plodnosti a k ochraně před morem, házely se do zahrad, ke stromům, neboť měly ochranný, léčivý a plodnostní charakter.

V posledních desetiletích se k tradičním záležitostem velikonoční neděle řadí pořádání místních výstav vín. Jejich součástí je kulturní program s besedou u cimbálu. Můžeme je přijmout jako někdejší taneční zábavy, které se po dlouhém období půstu konaly právě o velikonoční neděli, a jsou znovu příležitostí, aby chlapci i ženáci vycházeli na velikonoční pomlázku s nočním zpíváním svobodným děvčatům pod okny. Zastihnout a vyhnat dívku z postele pomlázkou patřilo ke ctizádosti chlapců.

*Marijáno, vstávaj ráno,
dávaj vajco každé ráno.
Jedno bílé, dvě červené,
to je moje potěšené.*

Velikonoční pondělí charakterizuje živá tradice pomlázky, známá jako šlaháčka, mrskačka. Můžeme ji vnímat jako obyčej šlehání dívek a žen jarními pruty, spojený s koledováním.

Vrbové či březové pruty, jimiž jsou ženy šlehány, nesou v sobě živou sílu. Šlehání je má učinit svěžími a krásnými, má z nich vyhnat nemoci, nedobrotu a zlobu. Za tento očišťující a blahodárný počín byli chlapci

obdarováni zdobenými vajíčky a vyšívanými kapesníčky. Jen zamilovaní dostávali malované vejce, kraslici. Celá pomlázková komunikace končí pohoštěním mládenců v domě nebo samostatnou společnou hostinou.

Romana Habartová

VELIKONOČNÍ BERÁNEK

15 dkg cukru jemného krystalu, 12 dkg másla, 1 lžička strouhané citronové kůry, 2 žloutky, 1 vanilinový cukr. Tuto směs ušleháme do pěny a přidáme 25 dkg polohrubé mouky, špetku soli, 1,25 dcl mléka, prášek do pečiva, sníh ze 2 bílků. Směs nalejeme do formy beránka, která je vymazána a vysypána moukou. Dáme do jedné části formy beránka a druhou částí formy přiklopíme. Pečeme v předehřáté troubě na 180 °C cca hodinu. Beránek se může rozříznout napůl a dochutit nádivkou. Povrch lze ozdobit našlehaným bílkem s cukrem.

zamyšlení na konec

JDE O PRINCIP SVĚTA A LIDSKÉHO BYTÍ

Často se mne lidé dotazují, jak to s Velikonočními vlastně je, co si o nich myslím. Nemůžu říci nic jiného, než že bychom měli stále pamatovat na zdejší tradice, na naše křesťanské kořeny. A prožívat je... Vždyť jde o princip světa a lidského bytí.

Velikonoce jsou pro mne velmi silným obdobím již od dětských let, díky mé polešovické babičce Ludmile Dvouleté, která nás naučila žít každou vteřinu naplno, vnímat každou středu, pátek, neděli se mší svatou jako svátek. Každou středu dodnes ctíme jako začá-

tek postní doby, pátky zůstávají v naší rodině jako připomínka utrpení a smrti Ježíše Krista, jsou momentem připomínky něčeho, co jsme v tomto období v dětství zvláště prožívali a později začali chápat. Neděle je připomínkou vzkříšení, každá mše je oslavou poslední večeře Páně. Je to čas, kdy máme možnost hlouběji si uvědomovat, že život není jen procházka růžovým sadem, ale vedle pohody, radostí jsou to každodenní starosti, problémy, utrpení i smrt. Z tohoto pohledu se křesťanské Velikonoce mohou jevit jako dosti

kruté ve srovnání s křesťanskými Vánocemi plnými idyl, radostí, hodování a dáreků. Ale v principu jsou obě období obdobná – půst, odříkání, zamyšlení, obdarování, příchod nového. Velikonoce jsou hluboké oslavou Ježíšovy smrti na kříži a jeho vzkříšení. Proto jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem, dobou zrození nového života, který nám otevírá velké možnosti už během našeho pozemského putování. Jarní probouzející se příroda je pro nás novou výzvou, vhání nám sílu do žil, nabízí každému z nás zkoušku vlastních schopností vstoupit i do lidové tradice, třeba vlastnoručním upletením vrbové pomlázky k omlazení, ozdobení vejce a jeho proměněním v kraslici...

Romana Habartová

**PŘIJĎTE MEZI NÁS
A STAŇTE SE SOUČÁSTÍ NAŠEHO TÝMU**

Obráběč CNC

Náplň práce: obsluha CNC obráběcích center vybavených řídicími systémy Heidenhein, Siemens

Naše požadavky: vyučení v oboru CNC obrábění a prokazatelná praxe, schopnost samostatných korekcí programu, orientace v technické dokumentaci, schopnost využívat progresivní technologie obrábění na nových 3osových, případně i 5osových strojích, praxe výhodou.

Brusič

Náplň práce: broušení dílů na vertikálních bruskách

Naše požadavky: vyučení v oboru Brusič nebo Obráběč kovů a prokazatelná praxe, vykonávání středně náročné práce v opakované výrobě s možností kompletního zaučení, očekáváme dobrý zdravotní stav, flexibilitu, ochotu pracovat v nepřetržitém (čtyřsměnném) provozu.

Zámečnick

Náplň práce: obsluha strojních pil a rovnání materiálů

Naše požadavky: manuální zručnost, fyzická zdatnost a spolehlivost. Zkušenost s obsluhou strojních pil a jehlení je výhodou.

Naše nabídka:

Nabízíme zajímavý výdělek, časovou a úkolovou mzdu, 13. plat, dovolenou navíc, bonusové poukázky a pracovní oděvy včetně prání a obuvi, mzdové zvýhodnění za práci v noci a o víkendy, věrnostní program, valorizace mzdových tarifů, stravenky v hodnotě 105 Kč/den a nástupní bonus 20.000 - 50.000 Kč pro kvalifikované pracovníky s praxí dle splnění podmínek.

Kontaktní osoba: **Ivana Mužíková**,
e-mail: muzikova@preciz.cz, tel.: +420 577 113 056

www.preciz.cz

Rhapsody
20TH ANNIVERSARY FAREWELL TOUR
9. 3. ZLÍN | Masters of Rock Café

TURNÉ 2018 „ŠTASTNÉ NAROZENINY!“
katapult
40 L 40 LET OD STŘÍBRNÉHO ALBA
70 LET ŽIVOTA VZHŮRU NOHAMA
16. 3. ZLÍN | Masters of Rock Café

15 LET POD MASKOU
DYMYTRY HAMATOM
Host: Jerem.I
17. 3. ZLÍN | Masters of Rock Café

komedie Františka Ringo Čecha
DÍVČÍ VÁLKA
ČECHOVÝ PROZATÍMNĚ OSVOBOZENÉ DIVADLO
20. 3. ZLÍN | Masters of Rock Café

Pretty Maids
KINGMAKER EUROPEAN TOUR 2018
30. 3. ZLÍN | Masters of Rock Café

SOUBOJ REBELŮ
TOUR 2018
Jedinečný dvojkonzert
největších československých legend
hard and heavy!
Znamé hity, nové skladby a velké společné finále!
21. 4. ZLÍN | Hala Euronics

Info a vstupenky na dobírkou:
Pragokonzert, tel. 577 432 580 | e-mail: mikeskova@pragokonzert.com www.mastersofrock.cz

inzerce

11 DNŮ S J. A. BAŤOU

Při příležitosti 120. výročí narození Jana Antonína Bati – ševce, podnikatele, vizionáře, vlastence a pokračovatele díla Tomáše Bati – připravil Nadační fond Jana Antonína Bati program s názvem 11 dnů s J. A. Baťou. Od 27. února do 9. března se tak ve Zlíně, Otrokovicích, Uherském Hradišti či Partyzánském uskuteční konference, výstavy či besedy a další akce.

Vyvrcholením aktivit J. A. Baťa 120 bude konference konaná v jedné z dominant bývalého baťovského areálu – ve 32. budově.

Deváté patro této stavby poskytne své prostory samotné konferenci za účasti odborníků, významných osobností a partnerů. Veřejnost bude moci sledovat konferenci v přímém přenosu, a to ve speciálně vytvořených sálech v 7. a 8. etáži.

V programu jsou také komentované prohlídky zlínské vily J. A. Bati a premiéra filmu Batalives. Snímek bude k vidění 6. března od 18.00 v uherskohradištském Cafe Portal, 11. března od 17.30 pak v Golden Apple Cinema. Více na www.jabata120.cz. /red/

OKNO DO ZLÍNSKÉHO KRAJE | Vydavatel: HEXXA. CZ s.r.o., IČO: 26304333; Registrace MK ČR E 21664 | Náklad 248 000 ks, jednou měsíčně. Distribuce do všech domovních schránek ve Zlínském kraji. Neprodejné | Redakce: Vavrečkova 5262, Zlín, tel.: 577 271 206, e-mail: redakce@oknodokraje.cz | Redakční rada: Miroslav Kašný – předseda, Jiří Severin – místopředseda, Petr Michálek, Blanka Rašticová, Jiří Jilík, Jan Gogola, Jiří Stránský, Václav Mikušek, Čestmír Vančura, Josef Kocourek, Adéla Kousalová, David Grác | Redakce: Renata Janečková, Helena Mráčková, Jaroslav Janečka | Stálí spolupracovníci: Blanka Kovandová, Ivo Frolec, Jaroslav Kneisl, Robert Rohál | Zlom: Věra Čadová | Inzerce: Jana Nováková – 774 438 700, Martina Hofrová – 776 542 474, Pavel Zapletal – 777 708 489 | Distribuce: Česká pošta | Vydavatel nenese odpovědnost za obsah inzerce. Inzertní strany: 2, 13, 15, 16. Datum vydání: 1. 3. 2018.

inzerce

AGENTURA VELRYBA ve spolupráci s městem Holešov uvádí 8. ročník rodinného festivalu

Vstupenky: TICKETPORTAL, GO OUT
8. HOLEŠOVSKÁ REGATA
22.-23.6. 2018 ZAHRADY ZÁMKU HOLEŠOV
www.holesovskaregata.cz

CHINASKI MIRAI
MILAN PEROUTKA S KAPELOU PERUTĚ
DAVID KOLLER MIG21
LENNY POLEMIC BSP A DALŠÍ